

Memo pilot overheidsparticipatie herinrichting Westerhof Dalfsen ‘samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat’.

Inleiding:

In deze memo geven wij u een toelichting op de verschillende opties.

Vergelijking mogelijkheden:

Bij het uitwerken van de drie opties zijn verschillende suggesties meegenomen die een bijdrage leveren aan maatschappelijke opgaven en waarbij we flexibel inspelen op initiatieven vanuit de samenleving in de openbare ruimte. Deze suggesties zijn vertaald in criteria en bieden daarmee een basis voor het onderbouwd vergelijken van de verschillende opties.

Suggesties vertaald naar criteria

- De herinrichting van de Westerhof Dalfsen ‘samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat’ levert een bijdrage aan maatschappelijke opgaven, zijn vertaald naar de criteria **duurzaamheid & klimaat** (de duurzaamheidsambities van de gemeente Dalfsen) en **biodiversiteit**

Uitleg criterium ‘duurzaamheid & klimaat’:

Duurzaamheid en klimaat is één van de prioriteiten uit uw raadsagenda 2018-2022 ‘de kleurrijke kubus’ en is meegenomen als criterium voor een onderbouwde vergelijking van de verschillende opties. Zo is de waterhuishouding van de Westerhof niet ingericht voor het duurzaam afvoeren van regenwater (gemengd rioleringsysteem). Het aanpassen van de waterhuishouding biedt dan ook een kans bij het herinrichten van de Westerhof. Het sluit aan op de strategie van ‘meekoppelen’ uit het ‘Klimaatadaptatieplan Klimaatrobuust Dalfsen’ om zo, relatief goedkoop, klimaatadaptatiemaatregelen te realiseren. Door de Westerhof af te koppelen van de riolering, wordt de riolering tijdens hevige regenval minder belast en kan het wateroverlastknelpunt van de nabijgelegen Polhaarweg worden ondervangen. Hier is, op basis van stresstesten (simulaties), een (toekomstig) wateroverlastknelpunt gesignaleerd. Daarnaast stimuleert de gemeente haar inwoners om hun tuinen te ‘vergroenen’ door middel van onder andere ‘Operatie Steenbreek’, steen eruit en groen erin. In het Klimaatadaptatieplan Klimaatrobuust Dalfsen hebben we aangegeven hierop in te zetten. Door tegels te vervangen door groen zorgen we ervoor dat het hemelwater in de bodem wordt opgenomen en we minder last hebben van hittestress. Onze straten mogen we daarbij niet overslaan. Bij de herinrichting van de Westerhof realiseren we niet alleen deze koppelkansen, maar stimuleren we ook inwoners om zelf actie te ondernemen.

Uitleg criterium ‘biodiversiteit’:

In april 2019 heeft de werkgroep Westerhof een prijsvraag gewonnen voor groen, groener groenst ‘De groenste straat van Overijssel’ van Provincie Overijssel op het onderdeel biodiversiteit. Hiermee heeft de straat Westerhof € 20.000,- geld gekregen om hun straat te vergroenen en de biodiversiteit te vergroten. Dit biedt dan ook een kans bij het herinrichten van de Westerhof. Met het geld worden zoveel mogelijk planten aangeschaft die hier van oorsprong groeien en een belangrijke rol spelen in de ecologische schakel in de gemeente Dalfsen. Het vergroenen en het vergroten van de biodiversiteit draagt bij aan een veranderend klimaat. Door het gedeeltelijk weghalen van de bestrating kan het regenwater bij extreme buien sneller de grond intrekken en heeft de begroeiing minder snel last van droogte en hitte. Groene oppervlakken worden immers een stuk minder heet in de zomer dan bestrating. Het effect van het groen op het gebied van klimaat en waterhuishouding, verbeteren het leefklimaat en hebben een positief effect op gezondheid en welzijn van de bewoner.

- De herinrichting van de Westerhof Dalfsen 'samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat' levert een bijdrage aan het flexibel inspelen van initiatieven vanuit de samenleving' is vertaald naar de criteria **leefbaarheid** (participatieambities van de gemeente Dalfsen en Toekomstvisie 'Voor Elkaar'))

Uitleg criterium 'leefbaarheid':

Leefbaarheid gaat over de mate waarin een buurt, wijk, dorp of ander gebied aantrekkelijk en/of geschikt is om te wonen of werken. De mate waarin deze wordt gewaardeerd of juist in de knel komt hangt af van hoe deze door, bijvoorbeeld de bewoners, wordt ervaren. Als gemeente vinden wij het van belang dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is. Denk daarbij aan een stoep met rechte tegels en een speeltuin zonder gebrek. In de Westerhof ervaren de bewoners dat de leefbaarheid achteruit is gegaan. Boomwortels duwen de straatstenen op diverse locaties omhoog. De bestrating is dan ook toe aan grootschalig onderhoud. In de scenario's is hiermee rekening gehouden. Door bijvoorbeeld de stenen in een ander patroon neer te leggen zorgt het voor het verlagen van de snelheid van auto's. Daarnaast worden de boomspiegels niet zoals nu herstraat, maar ingeplant met lage planten. Hiermee krijgt de Westerhof een hof uitstraling, wordt de hittestress door meer groen verminderd en verlaagt het de wateroverlast. Met de aanpassingen verbetert de leefomgeving voor de aanwonenden en andere Westerhofgebruikers en sluit het ook aan het "Klimaatadaptatieplan Klimaatrobuust Dalfsen. Naast het ervaren en signaleren van de knelpunten op het gebied van leefbaarheid, zijn de bewoners ook direct betrokken bij het opstellen van het plan om te komen tot een oplossing. Door deze participatie, op initiatief van de werkgroep Westerhof, zijn de bewoners onderdeel de geworden van de aanpak. Deze verbinding en 'samen staan voor de straat' is ook een vorm waarmee de leefbaarheid in een buurt wordt versterkt.

- De herinrichting van de Westerhof Dalfsen 'samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat' houdt rekening met de kosten wat is vertaald naar het criterium **kosten**

Uitleg criterium 'kosten':

Een belangrijke suggestie van de raad is 'een inrichting rekening houdend met de kosten'. Dit criterium is vertaald naar kosten en zorgt voor een onderbouwde vergelijking van de verschillende opties.

Opties voor de herinrichting van de Westerhof Dalfsen ‘samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat’

De criteria zijn verwerkt in drie verschillende opties. Daarbij variëren de kosten. Hieronder een opsomming van de verschillende opties met daarbij de kosten en de voor en/of nadelen.

- **optie 1. ‘herinrichting Westerhof, groot onderhoud’**

Met de optie ‘groot onderhoud’ wordt de huidige situatie hersteld. De bestrating wordt hergebruikt en wordt uitgevoerd met een nieuwe groene inrichting (prijsvraag van de Provincie Overijssel). De huidige uitstraling en inrichting blijft nagenoeg hetzelfde.

De geraamde uitgaven zijn € 95.000,-.

Voor en nadelen van optie ‘Groot onderhoud’:

- de kosten bij deze optie zijn het laagst ten opzichte van de andere opties. Bij deze optie is geen tekort aan dekking
- het groot onderhoud wordt uitgevoerd
- de situatie wordt meer ingevuld met groen
- voldoet aan vergroten biodiversiteit
- voldoet gedeeltelijk aan actie Operatie Steenbreek
- voldoet gedeeltelijk aan vergroten leefbaarheid
- voldoet niet aan de Klimaatrobuust Dalfsen
- voldoet niet aan verminderen wateroverlast
- voldoet niet aan verminderen hittestress

	Klimaat	Biodiversiteit	Leefbaarheid	Beheer & onderhoud	Uitgaven	Tekort	Beheerkosten per jaar
Optie 1. ‘Herinrichting Westerhof, groot onderhoud’		✓		✓	€ 95.000,-	geen	ca. € 1.500,-

- **optie 2. 'herinrichting Westerhof, integraal'**

Met optie 'herinrichting Westerhof, integraal' wordt de huidige situatie opnieuw ingericht. De bestrating wordt hergebruikt, de herinrichting van de Westerhof Dalfsen 'samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat' wordt uitgevoerd met een nieuwe groene inrichting en nieuwe openbare LED verlichting. De uitstraling en inrichting wordt uitgevoerd conform schetsontwerp.

De geraamde uitgaven zijn € 140.000,-.

Voor en nadelen van optie 'herinrichting Westerhof, integraal':

- de kosten bij deze optie zijn gemiddeld vergeleken met de andere opties. Bij deze optie is een tekort aan dekking van € 45.000,-
- het groot onderhoud wordt uitgevoerd
- de situatie wordt meer ingevuld met groen
- voldoet aan vergroten biodiversiteit
- voldoet aan actie Operatie Steenbreek
- voldoet aan verminderen hittestress
- voldoet aan vergroten leefbaarheid
- voldoet niet aan de Klimaatrobuust Dalfsen
- voldoet niet aan verminderen wateroverlast

	Klimaat	Biodiversiteit	Leefbaarheid	Beheer & onderhoud	Uitgaven	Tekort	Beheerkosten per jaar
Optie 2. 'Herinrichting Westerhof, integraal'		✓	✓	✓	€ 140.000,-	€ 45.000,- (begrotingssaldo)	ca. € 1.650,-

- **optie 3. 'herinrichting Westerhof, integraal met klimaat'**

Met optie 'herinrichting Westerhof, integraal met klimaat' wordt de huidige situatie opnieuw ingericht. De bestrating wordt hergebruikt, de herinrichting van de Westerhof Dalfsen 'samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat' wordt uitgevoerd met een nieuwe groene inrichting, nieuwe openbare LED verlichting en de waterhuishouding van wordt ingericht voor het duurzaam afvoeren van regenwater. De uitstraling en inrichting wordt uitgevoerd conform schetsontwerp.

De geraamde uitgaven zijn € 190.000,-.

Voor en nadelen van optie 'herinrichting Westerhof, integraal met klimaat':

- de kosten bij deze optie zijn het hoogst vergeleken met de andere opties. Bij deze optie is een tekort aan dekking van € 95.000,-
- het groot onderhoud wordt uitgevoerd
- de situatie wordt meer ingevuld met groen
- voldoet aan de Klimaatrobuust Dalfsen
- voldoet aan verminderen wateroverlast
- voldoet aan actie Operatie Steenbreek
- voldoet aan verminderen hittestress
- voldoet aan vergroten biodiversiteit
- voldoet aan vergroten leefbaarheid

	Klimaat	Biodiversiteit	Leefbaarheid	Beheer & onderhoud	Uitgaven	Tekort	Beheerkosten per jaar
Optie 3. 'Herinrichting Westerhof, integraal met klimaat'	✓	✓	✓	✓	€ 190.000,-	€ 45.000,- (begrotingssaldo) en € 50.000,- (25 jaar afschrijven € 2.000,-)	ca. € 2.050,-

Totaal overzicht

In de onderstaande matrix zijn de verschillende opties met criteria weergegeven. Dit geeft voor u een onderbouwde vergelijking en inzicht in de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende opties. Onder de matrix is een financiële onderbouwing van de verschillende opties weergegeven.

	Klimaat	Biodiversiteit	Leefbaarheid	Beheer & onderhoud	Uitgaven	Tekort	Beheerkosten per jaar
Optie 1. 'Herinrichting Westerhof, groot onderhoud'		✓		✓	€ 95.000,-	geen	ca. € 1.500,-
Optie 2. 'Herinrichting Westerhof, integraal'		✓	✓	✓	€ 140.000,-	€ 45.000,- (begrotingssaldo)	ca. € 1.650,-
Optie 3. 'Herinrichting Westerhof, integraal met klimaat'	✓	✓	✓	✓	€ 190.000,-	€ 45.000,- (begrotingssaldo) en € 50.000,- (25 jaar afschrijven € 2.000,-)	ca. € 2.050,-

Opmerking: De opties zijn globaal uitgewerkt in een schetsontwerp en geraamd met kencijfers.

Financiële onderbouwing

De totale uitgaven en dekkingsmogelijkheden van de verschillende opties zijn hieronder weergegeven. De ramingen zijn met kencijfers berekend en op basis van de uitgewerkte schetsontwerp van optie 2 en 3, bij optie 1 is dit niet het geval omdat de huidige uitstraling en inrichting nagenoeg hetzelfde blijft. De bedragen zijn exclusief BTW maar inclusief voorbereidingskosten, kosten van de eigen organisatie en kosten voor de uitvoering en nazorg.

Uitgaande van herinrichting worden de werkzaamheden (mbt wegen, groen, openbare verlichting) daarom aangemerkt als (groot) onderhoud en komen ten laste van de exploitatie. Voor wat betreft optie 3 is een extra buis gepland voor de afvoer van hemelwater met een geraamde investering van € 50.000,-. Conform de 'Financiële verordening gemeente Dalfsen 2020' geldt voor riolering een afschrijvingstermijn van 25 jaar, dit bedraagt de afschrijving van € 2.000 per jaar.

Binnen de exploitatie is geen ruimte voor het resterende tekort van € 45.000,-, voor optie 2 en 3 betekent dat er incidentele extra financiële middelen nodig zijn en dat de dekking voor deze incidentele uitgaven van € 45.000,- in het begrotingstekort moet worden gevonden.

Verder is er een globale inschatting gemaakt van de structurele beheer en onderhoudskosten van de verschillende opties. Deze kosten worden via areaaluitbreiding in de meerjarenbegroting meegenomen.

Optie 1. 'herinrichting Westerhof, groot onderhoud met 'samenwerken aan een duurzame, groene en klimaatbestendige straat'

- Voorbereiding en ontwerp € 5.500
 - Uitvoering € 75.000
 - Overige kosten (VAT) € 14.500
- Totaal kosten € **95.000**

Totaal kosten en dekking zijn voorzien van:

- Onderhoud wegen € 60.000 (jaar 2021)
- Onderhoud groen (GSP) € 15.000 (jaar 2021)
- Provincie Overijssel (subsidie) € 20.000
- Tekort € geen

Totaal dekking € **95.000**

Optie 2. 'herinrichting Westerhof, integraal'

• Voorbereiding en ontwerp	€ 8.000
• Uitvoering	€ 112.000
• Overige kosten (VAT en Organisatie 10%)	€ 20.000 (€ 9.000 en € 11.000)
Totaal kosten	€ 140.000

Totaal kosten en dekking zijn voorzien van:

• Onderhoud wegen	€ 60.000 (jaar 2021)
• Onderhoud groen (GSP)	€ 15.000 (jaar 2021)
• Provincie Overijssel (subsidie)	€ 20.000
• Tekort (begrotingssaldo)	€ 45.000
Totaal dekking	€ 140.000

Optie 3. 'herinrichting Westerhof, integraal met klimaat'

• Voorbereiding en ontwerp	€ 13.000
• Uitvoering	€ 150.000
• Overige kosten (VAT en Organisatie 10%)	€ 27.000 (€ 10.000 en € 15.000)
Totaal kosten	€ 190.000

Totaal kosten en dekking zijn voorzien van:

• Onderhoud wegen	€ 60.000 (jaar 2021)
• Onderhoud groen (GSP)	€ 15.000 (jaar 2021)
• Provincie Overijssel (subsidie)	€ 20.000
• Tekort (begrotingssaldo)	€ 45.000
• Tekort (afschrijving 25 jaar, € 2.000,- per jaar)	€ 50.000
Totaal dekking	€ 190.000

Namens het college van burgemeester van wethouders,

Met vriendelijke groet,
Wethouder R. van Leeuwen